અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

[૨૦૧૩] ૫ એસ.સી.આર. ૧૧૨૦

પલવિન્દર સિંહ

વિ.

પંજાબ રાજ્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૩૫૬/૨૦૦૯)

મે ૦૮, ૨૦૧૩

[ન્યાયમૂર્તિઓ ડૉ. બી.એસ. ચૌહાણ અને ફકીર મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ કલીફુલ્લા]

પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ – કલમ ૩૦૨/૩૪ અને ૩૯૨/૩૪ – ખૂન અને લૂંટ માટે ફરિયાદપક્ષની કાર્યવાહી – અપીલકર્તા–આરોપી સહિત ૪ આરોપીઓ દ્વારા – ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તમામ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા – હાઇકોર્ટે બાકીના આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂકીને અપીલકર્તા–આરોપીને

દોષિત ઠેરવ્યો – ઠેરવેલ કે: તબીબી પુરાવા અને આરોપીના કહેવાથી કરવામાં આવેલ કબજેગીરીથી સમર્થિત નજરે જોનાર સાક્ષીઓના પુરાવા દ્વારા ફરિયાદપક્ષનો કેસ સાબિત થયેલ છે – અપીલકર્તા–આરોપીની દોષિત ઠેરવણી કાયમ રાખવામાં આવી.

અપીલકર્તા–આરોપી સામે અન્ય ત્રણ આરોપીઓની સાથે ખૂન અને લૂંટ માટે ખટલો ચલાવવામાં આવ્યો હતો. આ બનાવના બે નજરે જોનાર સાક્ષીઓ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી–૩ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી–૪) હતા. આરોપી વ્યક્તિઓના કબૂલાતના નિવેદનોના આધારે ગુનાના હથિયારો અને મૃતકની ચીજવસ્તુઓની કબજેગીરી કરવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે તમામ આરોપીઓને આઈ.પી.સી. ની કલમો ૩૦૨/૩૪ અને ૩૯૨/૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. હાઇકોર્ટે બાકીના આરોપીઓને નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા, જ્યારે અપીલકર્તા–આરોપીની દોષિત ઠેરવણી કાયમ રાખી હતી. તેથી હાલની આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

અપીલ રદ કરતા, કોર્ટે

ઠેરવ્યું: ૧. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓ પરથી જણાયેલ કે મૃતકનું મૃત્યુ મૃત્યુ–પૂર્વેની ઈજાઓથી થયું હતું અને તે માનવવધ હતું, જેને મૃતકનું પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ (તબીબ) ના કથનથી સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું. તમામ ઈજાઓ ગંભીર સ્વરૂપની હતી અને મૃતકનું કરુણ મૃત્યુ નીપજ્યું હતું. અપીલકર્તાઓના કહેવાથી કરવામાં આવેલ

કબજેગીરીથી પણ ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું. [ફકરા ૧૭ અને ૧૮] [૧૧૨૮–જી; ૧૧૩૦–બી–સી]

૨. અન્ય સાક્ષીઓની મદદથી અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકેના કથન પર મૂકવામાં આવેલો આધાર સંપૂર્ણપણે વ્યાજબી છે. તે સાચું છે કે અપીલકર્તા સિવાયના બાકીના આરોપીઓની ઓળખ બાબતે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી–૩ એ જણાવ્યું હતું કે તે માત્ર પોલીસ કર્મચારીઓના કહેવાથી જ તેમના નામ આપી શક્યો હતો. જ્યાં સુધી બનાવના સ્થળે તેની હાજરીનો સંબંધ છે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ના પુરાવા સાથે તેનું કથન વાંચતા જણાય છે કે તે બંનેની હાજરી કોઈપણ વિવાદથી પર હતી. મૃતક પરના હુમલા બાબતે પણ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ દ્વારા સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું. તેથી, બનાવ બન્યાના સ્થળે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ની હાજરી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ના સમર્થનથી આ રીતે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થઈ હતી. હાઇકોર્ટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનની ઝીણવટભરી ચકાસણી કરી હતી અને જણાયેલ કે તે તદ્દન સ્વતંત્ર સાક્ષી હતો અને અપીલકર્તા સામે તેનો કોઈ અંગત સ્વાર્થ કે દ્વેષ નહોતો. હકીકતમાં, તે અન્ય આરોપીઓને ઓળખી શક્યો ન હતો તેવું તેનું નિવેદન ખૂબ જ નિષ્પક્ષ નિવેદન હતું. જ્યારે તે પણ તે જ ગામનો હતો, ત્યારે તેની પાસે એકલા અપીલકર્તાને જ સંડોવવાનું કોઈ કારણ નહોતું. તેથી, હાઇકોર્ટનું એ તારણ કે સાક્ષી અર્થાત્ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા કરવામાં આવેલા આવા નિષ્પક્ષ નિવેદનનો ઉપયોગ તેના સમગ્ર કથનને સંપૂર્ણપણે ભૂંસી નાખવા માટે

થઈ શકે નહીં, તે સંપૂર્ણપણે વ્યાજબી હતું. વધુમાં, તેણે મૃતકને બચાવવા જવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો તે બાબત સાક્ષીની વિરુદ્ધ ગણી શકાય નહીં, કારણ કે આજના સમયમાં જ્યારે ચાર વ્યક્તિઓ રાત્રિના સમયે ખતરનાક હથિયારો વડે મૃતક પર હુમલો કરી રહ્યા હોય, ત્યારે કોઈ નિઃશસ્ત્ર વ્યક્તિ પોતે તેમાં ગૂંચવાય અને પોતાને બિનજરૂરી નુકસાન પહોંચાડે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. તદુપરાંત, આ બનાવ મોડી રાત્રે આશરે ૯ વાગ્યાની આસપાસ બન્યો હતો અને તેથી, જેઓ પહેલેથી જ ખંજર અને અન્ય હથિયારો વડે એક વ્યક્તિ પર હુમલો કરી રહ્યા હતા તેવા ગુનેગારોના હાથે સહેલાઈથી શિકાર ન બનવાની સમજદારી તેનામાં આવી હોઈ શકે છે. તે જ રીતે, વહેલી સવારે આશરે ૭.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ની સાથે બનાવના સ્થળે પાછા આવવાની તેની વર્તણૂક માત્ર આગલી રાત્રે તેણે જે જોયું હતું તે પોલીસ સમક્ષ જાહેર કરવાની તેની નિષ્ઠા દર્શાવે છે. [ફકરા ૧૭ અને ૧૮] [૧૧૨૮–જી–એચ; ૧૧૩૦–બી–સી]

ગોવિંદરાજુ ઉર્ફે ગોવિંદા વિ. સ્ટેટ બાય શ્રીરામપુરમ પોલીસ સ્ટેશન અને અન્ય (૨૦૧૨) ૪ એસ.સી.સી. ૭૨૨: ૨૦૧૨ (૫) એસ.સી.આર. ૬૭; *લક્ષ્મુ માંઝી અને અન્ય વિ. ઝારખંડ રાજ્ય* (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૪૦૧: ૨૦૦૩ (૧) એસ.સી.આર. ૧ – લાગુ પડતા નથી તેમ ઠેરવેલ.

કેસ લો સંદર્ભ:

૨૦૧૨ (૫) એસ.સી.આર. ૬૭	ફકરો ૧૯	લાગુ પડતો નથી તેમ ઠેરવેલ

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન : ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૩૫૬/૨૦૦૯.

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૩૫૦–ડીબી/૧૯૯૮ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટ, ચંદીગઢના તારીખ ૧૨.૦૯.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

અપીલકર્તા તરફે વિકાસ મહાજન, વિનોદ શર્મા, ધરમ બીર રાજ વોહરા.

સામાવાળા તરફે બાંસુરી સ્વરાજ, સિદ્ધેશ કોતવાલ, કુલદીપ સિંહ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ફકીર મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ કલીફુલ્લા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ન્યાયમૂર્તિ ફકીર મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ કલીફુલ્લા. ૧. આ અપીલ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૩૫૦–ડીબી/૧૯૯૮ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટ, ચંદીગઢની ડિવિઝન બેન્ચના તારીખ ૧૨.૦૯.૨૦૦૮ ના ચુકાદા વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૨. નીચલી કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા મુજબ ફરિયાદપક્ષનો કેસ એવો હતો કે મૃતક ડૉ. જસબીર સિંહ વડાલા બાંગર ગામમાં કેમિસ્ટની દુકાન ચલાવતા હતા, તારીખ ૨૦.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ રાત્રે ૦૮:૦૦ વાગ્યે, મૃતકના પિતરાઈ ભાઈ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ ગુરમીત સિંહ, બલદેવ સિંહ નામની એક વ્યક્તિ સાથે મૃતકને મળવા માંગતા હતા, તેઓ કલાનૌરથી પોતાના સ્કૂટર પર

જઈ રહ્યા હતા અને મીર કચાના પાસે, એક ઈંટોના ભઠ્ઠા નજીક, તેમણે રસ્તા પર લોકોને ભેગા થયેલા જોયા અને જાણવા મળ્યું કે કોઈનું ખૂન થયું છે. જ્યારે તેઓ સ્થળ પર ગયા ત્યારે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ એ જોયું કે તેમના પિતરાઈ ભાઈ ડૉ. જસબીર સિંહ છરીના ઘા વાગેલી હાલતમાં મૃત પડ્યા હતા અને લોહી નીકળી રહ્યું હતું. તેમણે મૃતકનું સ્કૂટર પણ નજીકમાં પડેલું જોયું. તેમણે વધુમાં જોયું કે મૃતકની આસપાસ ૧૦૦ રૂપિયાની ચલણી નોટો પણ વેરવિખેર પડેલી હતી. ત્યારબાદ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ એ તેમના સાથી બલદેવ સિંહને સ્થળ પર જ રહેવા કહ્યું અને પોતે ફરિયાદ નોંધાવવા ગયા, જે તારીખ ૨૦.૮.૧૯૯૬ ના રોજ આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૨, ૩૯૨ હેઠળ એફ.આઈ.આર. નં. ૧૧૫ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી.

૩. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧ આસિસ્ટન્ટ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરે બનાવના સ્થળની મુલાકાત લીધી, મૃતકના શબનું નિરીક્ષણ કર્યું, ઇન્ક્વેસ્ટ રિપોર્ટ તૈયાર કર્યો અને શબને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલી આપ્યું. તેમણે ૧૦૦ રૂપિયાના દરની ચલણી નોટો, સ્કૂટર અને શબની નજીક પડેલું આશરે ૨૪ ફૂટ લાંબુ દોરડું પણ કબજે કર્યું. સ્થળ પરથી લોહીવાળી માટી પણ એકત્રિત કરવામાં આવી હતી.

૪. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ ડૉ. કુલવંત સિંહે તારીખ ૨૧.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ મૃતકના શબનું પોસ્ટમોર્ટમ પરીક્ષણ કર્યું હતું. આંક પીએ એ તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલ પોસ્ટમોર્ટમ પ્રમાણપત્ર છે જેમાં તેમના દ્વારા ૮ જેટલી ઈજાઓ નોંધવામાં આવી હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૪ ઓમ પ્રકાશના કહેવાથી,

તપાસ અધિકારી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૨ એ તારીખ ૨૬.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ અપીલકર્તા સહિત ચાર આરોપીઓની ધરપકડ કરી હતી. અપીલકર્તા તેમજ અન્ય આરોપીઓના કબૂલાતના નિવેદનના ગ્રાહ્ય ભાગના આધારે, હથિયારો, રોકડ રકમ, 'જેએસકે' કોતરેલી બે સોનાની વીંટીઓ અને એક કાંડા ઘડિયાળ સહિતની વિવિધ ચીજવસ્તુઓની કબજેગીરી કરવામાં આવી હતી.

૫. ફરિયાદપક્ષે ૧૫ સાક્ષીઓને તપાસ્યા હતા અને પોસ્ટમોર્ટમ પ્રમાણપત્રને આંક પીએ, કેમિકલ એક્ઝામિનરના રિપોર્ટને પીવી અને પીએક્સ તથા સીરોલોજિસ્ટના રિપોર્ટને પીવાય અને પીઝેડ તરીકે અંકિત કર્યા હતા. જ્યારે કલમ ૩૧૩ હેઠળ અપીલકર્તા અને અન્ય આરોપીઓ સમક્ષ ગુનામાં સંડોવતા સંજોગો મૂકવામાં આવ્યા, ત્યારે તેમણે તેનો ઇનકાર કર્યો હતો અને બચાવ લીધો હતો કે તેઓને ખોટી રીતે સંડોવી દેવામાં આવ્યા છે. તેમણે પોતાના પક્ષે બચાવપક્ષના સાક્ષીઓ ૧ અને ૨ ને પણ તપાસ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૩ અને ૪ ને નજરે જોનાર સાક્ષીઓ તરીકે તપાસવામાં આવ્યા હતા જેમાંથી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ને ફરી ગયેલા ગણવામાં આવ્યા હતા.

૬. ફરિયાદપક્ષના પુરાવાઓ, ખાસ કરીને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ ૧ થી ૪ ના કથન, તબીબી અહેવાલ, સીરોલોજિસ્ટનો અહેવાલ, કેમિકલ એક્ઝામિનરનો અહેવાલ અને આરોપીઓના કહેવાથી કરવામાં આવેલ કબજેગીરીને ધ્યાનમાં લીધા બાદ, ટ્રાયલ કોર્ટે તમામ આરોપીઓને તેમની સામે આરોપિત ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને સદર ગુનાઓ બદલ તેમને

દોષિત ઠેરવતી વખતે, આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૨ હેઠળ દરેકને આજીવન કેદની સજા સાથે રૂ. ૨૫૦૦/– નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ છ મહિનાની સખત કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કર્યો હતો. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૯૨ હેઠળ સાબિત થયેલા ગુના બદલ, ૧૦ વર્ષની સખત કેદની સજા સાથે રૂ. ૧૦૦૦/– નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો ત્રણ મહિનાની સખત કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. તમામ સજાઓ એકસાથે ભોગવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૭. ચારેય આરોપીઓ દ્વારા અપીલ કરવામાં આવતા, હાઇકોર્ટે આ અપીલમાં વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા અપીલકર્તા પર લાદવામાં આવેલ દોષિત ઠેરવણી અને સજાને કાયમ રાખી હતી અને બાકીના આરોપીઓને તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

૮. અમે અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી વિકાસ મહાજન અને સામાવાળા/રાજ્ય તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલ સુશ્રી બાંસુરી સ્વરાજને સાંભળ્યા છે. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલે મુખ્યત્વે એવી દલીલ કરી હતી કે તથાકથિત નજરે જોનાર સાક્ષી એવા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનમાં ઘણા બધા વિરોધાભાસો હતા, અને જ્યારે હાઇકોર્ટે અન્ય ત્રણ આરોપીઓ પૂરતું તેનું કથન ન માનવાનું પસંદ કર્યું, ત્યારે તે જ તર્કના આધારે તેણે અપીલકર્તાને પણ નિર્દોષ છોડી મૂકવો જોઈતો હતો. વિદ્વાન કાઉન્સેલે દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૪ ના કથનના આધારે અપીલકર્તાની ધરપકડ સાચી ન

હતી, કારણ કે અપીલકર્તા અગાઉ કોઈ અન્ય ફોજદારી કેસમાં સંડોવાયેલો હોવાથી તેને હાલના કેસમાં ખોટી રીતે સંડોવી દેવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન કાઉન્સેલે દલીલ કરી હતી કે અપીલકર્તા મૃતકના ખૂનમાં સંડોવાયેલો હતો તેવું ઠેરવવા માટે બ્લડ ગ્રુપ મેચ થતું હોવાનો કોઈ પુરાવો ન હતો.

૯. ઉપરોક્ત રજૂઆતોની સામે, રાજ્ય તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલ સુશ્રી બાંસુરી સ્વરાજે દલીલ કરી હતી કે જોકે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ને ફરી ગયેલ ગણવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ની સાથે બનાવના સ્થળે જવા પૂરતું અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી–૩ દ્વારા જણાવ્યા મુજબ કેટલાક વ્યક્તિઓ દ્વારા મૃતક પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હોવાની હકીકત પૂરતું તેનું કથન સંપૂર્ણપણે સમર્થિત હતું અને પરિણામે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે તબીબી પુરાવા સાથે વાંચતા તે હદ સુધી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ના કથનથી સમર્થિત એવા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકેના કથનના આધારે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પહોંચવામાં આવેલ તારણ અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં હાઇકોર્ટ દ્વારા તેને આપવામાં આવેલ બહાલીમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી.

૧૦. અપીલકર્તા તેમજ સામાવાળા/રાજ્ય તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા બાદ અને રજૂ કરાયેલા કેસ પર અમારી ગંભીર વિચારણા કર્યા બાદ તેમજ હાઇકોર્ટ અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા સહિતના મહત્વના કાગળોનું

અવલોકન કર્યા બાદ, અમને પણ ખાતરી થઈ છે કે અપીલકર્તા પર લાદવામાં આવેલ દોષિત ઠેરવણી અને સજાને પડકારી શકાય તેમ નથી.

૧૧. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલની રજૂઆતનો મુખ્ય ભાર એ બાબત પર હતો કે ફરિયાદપક્ષનો સમગ્ર કેસ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ પર આધારિત હતો અને તેનું કથન સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય હતું. વિદ્વાન કાઉન્સેલે તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં *ગોવિંદરાજુ ઉર્ફે ગોવિંદા વિ. સ્ટેટ બાય શ્રીરામપુરમ પોલીસ સ્ટેશન અને અન્ય* – (૨૦૧૨) ૪ એસ.સી.સી. ૭૨૨ ફકરા ૨૫ અને *લલ્લુ માંઝી અને અન્ય વિ. ઝારખંડ રાજ્ય* – (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૪૦૧ માં રિપોર્ટ થયેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને, વિદ્વાન કાઉન્સેલે દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ એ તેની જુબાની મુજબ બનાવ નજરે જોયો હોઈ શકે નહીં.

૧૨. અમે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના પુરાવાનું અવલોકન કર્યું છે. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ નું કથન એવું હતું કે બનાવની તારીખે અર્થાત્ ૨૦.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ, તે બટાલાને અડીને આવેલા સાગરપુરામાં પરણેલી તેની બહેનને મળવા બટાલા ગયો હતો, રાત્રે આશરે ૮.૦૦ વાગ્યે તે તેની બહેનના ઘરેથી નીકળ્યો હતો અને રસ્તામાં તેને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ મળ્યો હતો જે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ને લિફ્ટ આપવા સંમત થયો હતો. તેનું આગળનું કથન એવું છે કે જ્યારે તેઓ બંને રાત્રે આશરે ૮.૪૫ કે ૯.૦૦ વાગ્યે મીર કચાના ખાતેના ઈંટોના ભઠ્ઠા પાસે પહોંચ્યા ત્યારે તેમણે મૃતક તેમજ આરોપીઓને

ઝપાઝપી કરતા જોયા હતા જેઓમાં અપીલકર્તા પણ એક હતો. જોકે, તેણે જણાવ્યું હતું કે તે બાકીના આરોપીઓને ઓળખી શક્યો ન હતો. તેણે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે અપીલકર્તા અને અન્ય ત્રણ વ્યક્તિઓ ખંજરના ઘા મારીને મૃતક પર હુમલો કરી રહ્યા હતા અને તેણે અપીલકર્તાને મૃતકના જમણા હાથની હથેળી પર તેમજ છાતી પર કાંડા પાસે ખંજરના આવા ચોક્કસ ઘા મારતા જોયો હતો. તેણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતક પર ખંજરના વધુ ઘા પણ મારવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના જણાવ્યા અનુસાર, તે સ્કૂટરની હેડલાઇટની મદદથી ઉપરોક્ત બનાવ જોઈ શક્યો હતો.

૧૩. ઊલટતપાસમાં, તેણે જણાવ્યું હતું કે અન્ય આરોપીઓએ પોતાના ચહેરા ઢાંકેલા હતા અને તે પોલીસ કર્મચારીઓની મદદથી તેમના નામ જણાવી શક્યો હતો. તેણે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે રાત્રિના ૧૦ વાગ્યા હતા અને તેથી, તેણે તે સ્થળ છોડી દીધું હતું અને બીજા દિવસે સવારે તેણે સૌપ્રથમ તેના પરિવારના સભ્યોને જાણ કરી હતી અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ની સાથે તે સવારે આશરે ૮ કે ૮.૪૦ વાગ્યે બનાવના સ્થળે પોલીસ અધિકારીઓને મળ્યો હતો જ્યાં શબ હજુ પણ પડેલું હતું અને જ્યાં તેણે પોતાનું નિવેદન પણ આપ્યું હતું. તેના જણાવ્યા મુજબ, મૃતકના કોઈ સગાસંબંધી તેને મળ્યા ન હતા. તેણે નિષ્પક્ષપણે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે તેણે મૃતકને બચાવવા માટે કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો.

૧૪. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪, જેને ફરી ગયેલ ગણવામાં આવ્યો હતો, તેણે ડેરા બાબા નાનક રોડ પર ટાંગા સ્ટેન્ડ નજીક ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ને આપેલી લિફ્ટ સહિત, મીર કચાનાના ઈંટોના ભઠ્ઠા પાસે ૪ કે ૫ વ્યક્તિઓ દ્વારા મૃતક પર કરવામાં આવેલા હુમલાની હકીકત સુધી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનને સમર્થન આપ્યું હતું. તેણે એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેઓ બંને વડાલા બાંગર ગામે જઈ રહ્યા હતા. જોકે, તેણે જણાવ્યું હતું કે જેઓ મૃતક પર હુમલો કરી રહ્યા હતા તે આરોપીઓમાંથી કોઈને પણ તે ઓળખી શક્યો ન હતો. તેણે અપીલકર્તાને ઓળખવામાં પણ પોતાની અસમર્થતા વ્યક્ત કરી હતી.

૧૫. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧, ડૉ. કુલવંત સિંહે તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલ પોસ્ટમોર્ટમ પ્રમાણપત્રને આંક પીએ તરીકે ઓળખી બતાવ્યું હતું અને જુબાની આપી હતી કે તેમણે મૃતકના શબ પર નીચે મુજબની ઈજાઓ જોઈ હતી:

> "૧. જમણા કાંડાના સાંધાની હથેળી તરફની બાજુએ ૪ સે.મી. × ૧/૪ સે.મી. નો સી આકારનો સ્નાયુ સુધી ઊંડો કાપનો ઘા.
>
> ૨. જમણા હાથની હથેળી તરફની બાજુએ મધ્ય ભાગમાં ૧ ૧/૨ × ૧/૪ સે.મી. નો સ્નાયુ સુધી ઊંડો કાપનો ઘા.
>
> ૩. જમણા ખભાના સાંધાના આગળના ભાગ પર ૩ સે.મી. × ૧ સે.મી. નો ત્રાક આકારનો, સ્નાયુ સુધી ઊંડો, (બંને બાજુએ) ભોંકાયેલો કાપનો ઘા.

૪. છાતીની જમણી પાર્શ્વ બાજુએ અને નીચેના ભાગમાં ઇન્ટિરિયર એક્સિલરી લાઇન પર બગલથી ૧૭ સે.મી. દૂર ૨ ૧/૨ સે.મી. × ૧ સે.મી. નો ત્રાક આકારનો (બંને બાજુએ) ભોંકાયેલો કાપનો ઘા.

ડિસેક્શન કરતા નીચેનું યકૃત ફાટી ગયેલું હતું અને સમગ્ર ઉદર ગુહા લોહીથી ભરેલી હતી.

૫. છાતીની ડાબી બાજુના આગળના અને ઉપરના ભાગમાં, મધ્યરેખાથી ૬ સે.મી. દૂર અને હાંસડીના હાડકાથી ૨ સે.મી. નીચે ૨ ૧/૨ સે.મી. × ૧ સે.મી. નો ત્રાક આકારનો (બંને બાજુએ) ભોંકાયેલો કાપનો ઘા.

ડિસેક્શન કરતા: નીચેનું ડાબું ફેફસું ફાટી ગયેલું હતું અને છાતીનું પોલાણ લોહીથી ભરેલું હતું.

૬. છાતીના આગળના અને ડાબા ભાગમાં ડાબી નિપલથી ૨ સે.મી. મધ્ય તરફ ૨ ૧/૨ સે.મી. × ૧/૨ સે.મી. નો ત્રાક આકારનો (બંને બાજુએ) ભોંકાયેલો કાપનો ઘા.

ડિસેક્શન કરતા: નીચેની છાતીની દીવાલ અને હૃદયાવરણ વીંધાયેલા હતા. હૃદય ફાટી ગયેલું હતું અને હૃદયાવરણ લોહીથી ભરેલું હતું.

૭. પેટની ડાબી બાજુએ ડૂંટીથી ૧૯ સે.મી. દૂર અને તેને સમાંતર ૩/૪ સે.મી. × ૧ ૧/૨ સે.મી. નો (બંને બાજુએ) ત્રાક આકારનો ભોંકાયેલો કાપનો ઘા.

ડિસેક્શન કરતા: ઉદર ગુહા ફાટી ગયેલી હતી. ડાબી બાજુનું મોટું આંતરડું ફાટી ગયેલું હતું. ઉદર ગુહા લોહીથી ભરેલી હતી.

૮. પીઠ પર અને છાતીની ડાબી બાજુએ ૨ સે.મી. × ૧ સે.મી., ૩ સે.મી. × ૧ ૧/૨ સે.મી., ૨ ૧/૨ સે.મી. × ૧ સે.મી., ૨ સે.મી. × ૧/૨ સે.મી., ૨ સે.મી. × ૧/૨ સે.મી., ૨ સે.મી. × ૧/૨ સે.મી. ના ૬ ભોંકાયેલા કાપના ઘા (ત્રાક આકારના, બંને બાજુથી તીક્ષ્ણ). તમામ ઘા સ્નાયુ સુધી ઊંડા હતા."

૧૬. તપાસ અધિકારી, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૨ એ જુબાની આપી હતી કે પૂછપરછના આધારે, અપીલકર્તાએ કબૂલાતનું નિવેદન આપ્યું હતું અને તેનો ગ્રાહ્ય ભાગ એ મુજબનો હતો કે તેણે તેના ઘરમાં પડેલી લોખંડની પેટીમાં એક વીંટી, એક શર્ટ અને પેન્ટ તથા રૂ. ૧૨૦૦/– છુપાવ્યા ઉપરાંત, ગુનામાં વપરાયેલું એક ખંજર મીર કચાનાના ઈંટોના ભઠ્ઠા પાસે શીશમના ઝાડ નજીક છુપાવ્યું હતું, જે હરજિન્દર સિંહની સાક્ષી હેઠળ આંક પીક્યુ અન્વયે કબજે કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૪ ઓમ પ્રકાશે જુબાની આપી હતી કે ચારેય આરોપીઓ તેને મળ્યા હતા અને મૃતકની હત્યા કરવા બાબતે કબૂલાત કરી હતી અને તેણે તેઓને પોલીસ સમક્ષ રજૂ કર્યા હતા. મૃતક જસબીર સિંહના પત્ની, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫ એ જણાવ્યું હતું કે તેમના પતિ 'જેએસકે' છાપ વાળી બે સોનાની વીંટીઓ, એક ટાઇટન કાંડા ઘડિયાળ અને એક પર્સ રાખતા હતા અને ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓ તેમના પતિના શબ પરથી ગાયબ હતી.

૧૭. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત પુરાવાઓ પરથી જણાયેલ કે મૃતકનું મૃત્યુ મૃત્યુ–પૂર્વેની ઈજાઓથી થયું હતું અને તે માનવવધ હતું, જેને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ ડૉ. કુલવંત સિંહના કથનથી સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું. તમામ ઈજાઓ ગંભીર સ્વરૂપની હતી અને મૃતકનું કરુણ મૃત્યુ નીપજ્યું હતું. જ્યારે આપણે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના પુરાવા પર આવીએ છીએ, ત્યારે તે સાચું છે કે અપીલકર્તા સિવાયના બાકીના આરોપીઓની ઓળખ બાબતે, તેણે જણાવ્યું હતું કે તે માત્ર પોલીસ કર્મચારીઓના કહેવાથી જ તેમના નામ આપી શક્યો હતો. જ્યાં સુધી બનાવના સ્થળે તેની હાજરીનો સંબંધ છે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ના પુરાવા સાથે તેનું કથન વાંચતા જણાય છે કે તે બંનેની હાજરી કોઈપણ વિવાદથી પર હતી. મૃતક પરના હુમલા બાબતે પણ, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ દ્વારા સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું. તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઇકોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે તારણ કાઢવામાં આવ્યા મુજબ, જ્યારે બનાવ બન્યાના સ્થળે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ની હાજરી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ના સમર્થનથી આ રીતે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થઈ હતી, ત્યારે બીજો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ હતો કે શું ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા કરવામાં આવેલ બાકીનું નિવેદન સ્વીકારવા યોગ્ય હતું કે કેમ. તે સંદર્ભમાં, અમને જણાય છે કે હાઇકોર્ટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના કથનની ઝીણવટભરી ચકાસણી કરી હતી અને જણાયેલ કે તે તદ્દન સ્વતંત્ર સાક્ષી હતો અને અપીલકર્તા સામે તેનો કોઈ અંગત સ્વાર્થ કે દ્વેષ નહોતો. હકીકતમાં, હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા યોગ્ય રીતે ઠેરવવામાં આવ્યા મુજબ, તે અન્ય આરોપીઓને ઓળખી શક્યો ન

હતો તેવું તેનું નિવેદન ખૂબ જ નિષ્પક્ષ નિવેદન હતું. જ્યારે તે પણ તે જ ગામનો હતો, ત્યારે તેની પાસે એકલા અપીલકર્તાને જ સંડોવવાનું કોઈ કારણ નહોતું. તે સરળતાથી કહી શક્યો હોત કે તે અન્ય આરોપીઓને પણ ઓળખતો હતો અને તેણે બનાવના સ્થળે તેમની હાજરી નોંધી હતી. તેથી, હાઇકોર્ટનું એ તારણ કે સાક્ષી અર્થાત્ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા કરવામાં આવેલા આવા નિષ્પક્ષ નિવેદનનો ઉપયોગ તેના સમગ્ર કથનને સંપૂર્ણપણે ભૂંસી નાખવા માટે થઈ શકે નહીં, તે સંપૂર્ણપણે વ્યાજબી હતું. વધુમાં, તેણે મૃતકને બચાવવા જવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો તે બાબત સાક્ષીની વિરુદ્ધ ગણી શકાય નહીં, કારણ કે આજના સમયમાં જ્યારે ચાર વ્યક્તિઓ રાત્રિના સમયે ખતરનાક હથિયારો વડે મૃતક પર હુમલો કરી રહ્યા હોય, ત્યારે કોઈ નિઃશસ્ત્ર વ્યક્તિ પોતે તેમાં ગૂંચવાય અને પોતાને બિનજરૂરી નુકસાન પહોંચાડે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં. તદુપરાંત, આ બનાવ મોડી રાત્રે આશરે ૯ વાગ્યાની આસપાસ બન્યો હતો અને તેથી, જેઓ પહેલેથી જ ખંજર અને અન્ય હથિયારો વડે એક વ્યક્તિ પર હુમલો કરી રહ્યા હતા તેવા ગુનેગારોના હાથે સહેલાઈથી શિકાર ન બનવાની સમજદારી તેનામાં આવી હોઈ શકે છે. તે જ રીતે, વહેલી સવારે આશરે ૭.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ની સાથે બનાવના સ્થળે પાછા આવવાની તેની વર્તણૂક માત્ર આગલી રાત્રે તેણે જે જોયું હતું તે પોલીસ સમક્ષ જાહેર કરવાની તેની નિષ્ઠા દર્શાવે છે.

૧૮. તેથી, અમને રાજ્ય તરફે વિદ્વાન કાઉન્સેલની એ રજૂઆતમાં વજુદ જણાય છે કે જે સમયે બનાવ બન્યો તે સમયે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪ ની સાથે

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ની હાજરી અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા અપીલકર્તાની ઓળખ અને તેના દ્વારા વર્ણવવામાં આવ્યા મુજબ ગુનો કરવામાં તેની સંડોવણીના વર્ણનને ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઇકોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે માનવામાં આવ્યું હતું અને અમને પણ ખાતરી થઈ છે કે અન્ય સાક્ષીઓની મદદથી અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકેના કથન પર મૂકવામાં આવેલો આવો આધાર સંપૂર્ણપણે વ્યાજબી છે. અપીલકર્તાઓના કહેવાથી કરવામાં આવેલ કબજેગીરીથી પણ ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું.

૧૯. ઉપરોક્ત તારણ પર પહોંચ્યા બાદ, અમને જણાય છે કે *ગોવિંદરાજુ ઉર્ફે ગોવિંદા* (ઉપર મુજબ), તેમજ *લલ્લુ માંઝી* (ઉપર મુજબ) માં રિપોર્ટ થયેલા ચુકાદા પર મૂકવામાં આવેલો આધાર અપીલકર્તાને કોઈ મદદરૂપ થશે નહીં. અમે આવું કહીએ છીએ, કારણ કે અમને ખાતરી થઈ છે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ નું કથન સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય હતું અને ઉપરોક્ત સંદર્ભિત ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો લાગુ કરવા માટે તેના કથન પર શંકા કરવાનું કોઈ કારણ નહોતું.

૨૦. તેથી, અમને આ અપીલમાં કોઈ ગુણદોષ જણાતા નથી. અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તે રદ કરવામાં આવે છે.

કે.કે.ટી.

અપીલ રદ કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.